EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 2.2.2024
COM(2024) 46 final

2024/0025 (NLE)

Forslag til

RÅDETS AFGØRELSE

om den holdning, der skal indtages på Den Europæiske Unions vegne i Det Blandede EØS-Udvalg til en ændring af protokol 31 til EØS-aftalen om samarbejde på særlige områder ud over de fire friheder

(EDIRPA)

(EØS-relevant tekst)

BEGRUNDELSE

1. FORSLAGETS GENSTAND

Dette forslag vedrører en afgørelse om fastlæggelse af den holdning, der skal indtages på Unionens vegne i Det Blandede EØS-Udvalg i forbindelse med den planlagte vedtagelse af Det Blandede Udvalgs afgørelse om ændring af protokol 31 til EØS-aftalen om samarbejde på særlige områder ud over de fire friheder.

2. BAGGRUND FOR FORSLAGET

1.1. EØS-aftalen

Aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde ("*EØS-aftalen*") sikrer lige rettigheder og forpligtelser på det indre marked for borgere og økonomiske aktører i EØS. Den indeholder bestemmelser om medtagelse af EU-lovgivning, der dækker de fire friheder, i alle 30 EØS-stater, som omfatter EU-medlemsstaterne, Norge, Island og Liechtenstein. Derudover dækker EØS-aftalen samarbejdet på andre vigtige områder såsom forskning og udvikling, uddannelse, socialpolitik, miljø, forbrugerbeskyttelse, turisme og kultur, samlet benævnt "*ledsagepolitikker og horisontale politikker*". EØS-aftalen trådte i kraft den 1. januar 1994. Unionen er sammen med medlemsstaterne part i EØS-aftalen.

1.2. Det Blandede EØS-Udvalg

Det Blandede EØS-Udvalg har ansvaret for forvaltningen af EØS-aftalen. Det udgør et forum, hvori det drøftes, hvordan EØS-aftalen fungerer. Dets afgørelser træffes ved konsensus og er bindende for parterne. Europa-Kommissionens Generalsekretariat har ansvaret for at koordinere EØS-spørgsmål på Unionens side.

1.3. Den retsakt, der skal vedtages af Det Blandede EØS-Udvalg

Det Blandede EØS-Udvalg forventes at vedtage Det Blandede EØS-Udvalgs afgørelse ("*den påtænkte retsakt*") om ændring af protokol 31 til EØS-aftalen om samarbejde på særlige områder ud over de fire friheder.

Formålet med den påtænkte retsakt er at udvide samarbejdet mellem EØS-aftalens kontraherende parter til at omfatte forordning (EU) 2023/2418 om oprettelse af et instrument til styrkelse af den europæiske forsvarsindustri gennem fælles indkøb (EDIRPA)[1].

Island og Liechtenstein fritages for at deltage i programmet og for at bidrage finansielt hertil.

Den påtænkte retsakt er et udtryk for det meget tætte samarbejde mellem Norge og Den Europæiske Union i den nuværende geopolitiske situation.

I overensstemmelse med EU's budgetpolitik kan deltagelse i en EU-aktivitet kun finde sted, efter at det tilsvarende økonomiske bidrag er betalt. Betalingen kan imidlertid finde sted, så snart udkastet til Rådets afgørelse er vedtaget, og EU's efterfølgende anmodning om indbetaling via Europa-Kommissionen er forelagt EØS/EFTA-staterne.

For at dække perioden mellem den 27. oktober 2023 og modtagelsen af den respektive betaling bør den retsakt, der skal vedtages, derfor også anvendes med tilbagevirkende kraft fra

[1] Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/2418 af 18. oktober 2023 om oprettelse af et instrument til styrkelse af den europæiske forsvarsindustri gennem fælles indkøb (EDIRPA) (EUT L, 2023/2418, 26.10.2023).

den 27. oktober 2023. Anvendelsen med tilbagevirkende kraft påvirker ikke de berørte personers rettigheder og forpligtelser og følger princippet om berettigede forventninger.

Den påtænkte retsakt får bindende virkning for parterne i henhold til EØS-aftalens artikel 103 og 104.

3. DEN HOLDNING, DER SKAL INDTAGES PÅ UNIONENS VEGNE

Kommissionen forelægger vedlagte udkast til Det Blandede EØS-Udvalgs afgørelse til vedtagelse i Rådet som Unionens holdning. Når holdningen er vedtaget, skal den snarest muligt forelægges for Det Blandede EØS-Udvalg.

Med vedlagte udkast til Det Blandede EØS-Udvalgs afgørelse får EØS/EFTA-staterne ret til at deltage i de aktiviteter, der følger af forordning (EU) 2023/2418 om oprettelse af et instrument til styrkelse af den europæiske forsvarsindustri gennem fælles indkøb (EDIRPA). Dette går videre, end hvad der kan betragtes som blot en teknisk tilpasning som omhandlet i Rådets forordning (EF) nr. 2894/94[2]. Unionens holdning skal derfor fastlægges af Rådet.

EØS/EFTA-staterne bør også bidrage finansielt til ovennævnte aktiviteter. Island og Liechtenstein fritages for at deltage i programmet og for at bidrage finansielt hertil.

4. RETSGRUNDLAG

1.4. Proceduremæssigt retsgrundlag

1.4.1. Principper

I henhold til artikel 218, stk. 9, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) vedtager Rådet afgørelser om "*fastlæggelse af, hvilke holdninger der skal indtages på Unionens vegne i et organ nedsat ved en aftale, når dette organ skal vedtage retsakter, der har retsvirkninger, bortset fra retsakter, der supplerer eller ændrer den institutionelle ramme for aftalen*".

Begrebet "*retsakter, der har retsvirkninger*" omfatter retsakter, der har retsvirkninger i medfør af de folkeretlige regler, der gælder for det pågældende organ. Det omfatter også instrumenter, der ikke har bindende virkning i henhold til folkeretten, men som "*vil kunne få afgørende indflydelse på indholdet af de regler, der vedtages af EU-lovgiver*"[3].

1.4.2. Princippernes anvendelse på det foreliggende tilfælde

Det Blandede EØS-Udvalg er et organ, der er nedsat ved en aftale, nemlig EØS-aftalen. Den retsakt, som Det Blandede EØS-Udvalg skal vedtage, er en retsakt, der har retsvirkninger. Den påtænkte retsakt får bindende virkning i henhold til folkeretten, jf. EØS-aftalens artikel 103 og 104.

Den påtænkte retsakt hverken supplerer eller ændrer den institutionelle ramme for aftalen. Det proceduremæssige retsgrundlag for den foreslåede afgørelse er derfor artikel 218, stk. 9, i TEUF sammenholdt med artikel 1, stk. 3, i Rådets forordning (EF) nr. 2894/94.

---

[2] Rådets forordning (EF) nr. 2894/94 af 28. november 1994 om visse gennemførelsesbestemmelser til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EFT L 305 af 30.11.1994, s. 6).

[3] Domstolens dom af 7. oktober 2014, Tyskland mod Rådet, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, præmis 61-64.

1.5. Materielt retsgrundlag

1.5.1. Principper

Det materielle retsgrundlag for en afgørelse i henhold til artikel 218, stk. 9, i TEUF sammenholdt med artikel 1, stk. 3, i Rådets forordning (EF) nr. 2894/94 afhænger hovedsagelig af det materielle retsgrundlag for den EU-retsakt, der skal indarbejdes i EØS-aftalen.

Hvis den påtænkte retsakt har et dobbelt formål eller består af to elementer, og det ene af disse formål eller elementer kan bestemmes som det primære, mens det andet kun er sekundært, skal den afgørelse, der vedtages i henhold til artikel 218, stk. 9, i TEUF, have et enkelt materielt retsgrundlag, nemlig det, der kræves af det primære eller fremherskende formål eller element.

1.5.2. Princippernes anvendelse på det foreliggende tilfælde

Da Det Blandede EØS-Udvalgs afgørelse udvider samarbejdet mellem EØS-aftalens kontraherende parter til at omfatte forordning (EU) 2023/2418 om oprettelse af et instrument til styrkelse af den europæiske forsvarsindustri gennem fælles indkøb (EDIRPA) i EØS-aftalen, bør denne rådsafgørelse baseres på det samme materielle retsgrundlag som den retsakt, der indarbejdes. Det materielle retsgrundlag for den foreslåede afgørelse er derfor artikel 173, stk. 3, i TEUF.

1.6. Konklusion

Retsgrundlaget for den foreslåede afgørelse bør være artikel 173, stk. 3, i TEUF sammenholdt med artikel 218, stk. 9, i TEUF og artikel 1, stk. 3, i Rådets forordning (EF) nr. 2894/94.

5. OFFENTLIGGØRELSE AF DEN PÅTÆNKTE RETSAKT

Da den retsakt, der skal vedtages af Det Blandede EØS-Udvalg, ændrer protokol 31 til EØS-aftalen om samarbejde på særlige områder ud over de fire friheder, bør den offentliggøres i *Den Europæiske Unions Tidende* efter vedtagelsen.

2024/0025 (NLE)

Forslag til

RÅDETS AFGØRELSE

om den holdning, der skal indtages på Den Europæiske Unions vegne i Det Blandede EØS-Udvalg til en ændring af protokol 31 til EØS-aftalen om samarbejde på særlige områder ud over de fire friheder

(EDIRPA)

(EØS-relevant tekst)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 173, stk. 3, sammenholdt med artikel 218, stk. 9,

under henvisning til Rådets forordning (EF) nr. 2894/94 af 28. november 1994 om visse gennemførelsesbestemmelser til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde[4], særlig artikel 1, stk. 3,

under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen, og

ud fra følgende betragtninger:

(1) Aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde[5] ("EØS-aftalen") trådte i kraft den 1. januar 1994.

(2) I henhold til EØS-aftalens artikel 98 kan Det Blandede EØS-Udvalg træffe afgørelse om at ændre bl.a. protokol 31 til EØS-aftalen om samarbejde på særlige områder ud over de fire friheder.

(3) Samarbejdet mellem EØS-aftalens kontraherende parter bør udvides til at omfatte Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/2418[6].

(4) Protokol 31 til EØS-aftalen bør derfor ændres for at muliggøre dette udvidede samarbejde.

(5) Den holdning, som Unionen skal indtage i Det Blandede EØS-Udvalg, bør således baseres på det udkast til afgørelse, der er knyttet som bilag til nærværende afgørelse —

[4] EFT L 305 af 30.11.1994, s. 6.

[5] EFT L 1 af 3.1.1994, s. 3.

[6] Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/2418 af 18. oktober 2023 om oprettelse af et instrument til styrkelse af den europæiske forsvarsindustri gennem fælles indkøb (EDIRPA) (EUT L, 2023/2418, 26.10.2023).

VEDTAGET DENNE AFGØRELSE:

Artikel 1

Den holdning, der skal indtages på Unionens vegne i Det Blandede EØS-Udvalg til den foreslåede ændring af protokol 31 til EØS-aftalen om samarbejde på særlige områder ud over de fire friheder, baseres på det udkast til Det Blandede EØS-Udvalgs afgørelse, der er knyttet som bilag til nærværende afgørelse.

Artikel 2

Denne afgørelse træder i kraft på dagen for vedtagelsen.

Udfærdiget i Bruxelles, den […].

På Rådets vegne

Formand